

ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН
„ДОКТОР“ ПО ДОКТОРСКА ПРОГРАМА
„ФИНАНСИ, ПАРИЧНО ОБРЪЩЕНИЕ,
КРЕДИТ И ЗАСТРАХОВКА“

СТ А Н О В И Щ Е

върху дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Изготвил становището: доц. д-р Ангел Ефремов Ангелов, катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Автор на дисертационния труд: Димитър Георгиев Ценов, задочна форма на докторантура, обучение финансирано от държавата, по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Звено, където докторантът е зачислен: Катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: „Данъчни несъответствия – причини за възникване и възможности за преодоляване“

Научен ръководител на докторанта: проф. д-р Румяна Лилова катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури, утвърдено със заповед № 872 от 30.09.2019 г. на Ректора на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Настоящото становище е изготвено съобразно изискванията на съществуващия Закон за развитие на академичния състав, Правилника за неговото приложение и Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд на докторант Димитър Георгиев Ценов е една сериозна теоретико - приложна разработка с общ обем от 189 страници. Тя се състои от въведение, три глави, заключение и списък с използваните и цитираните литературни източници. Трите глави са добре балансирани и се намират в логическа обвързаност помежду си. Въвеждащата и заключителната част са представени съобразно общоприетите изисквания.

Дисертацията има ясно дефинирани обект, предмет, цели и задачи на научното изследване, както и формулирана дисертационна теза. **Обект** на разработката е данъчното несъответствие и картата на изпълнението на събираните от държавата данъчни приходи. **Предметът** на изследването се фокусира върху методите и подходите за определяне на данъчното несъответствие и картата на изпълнението, както и възможностите за минимизиране на данъчните несъответствия. Разработката има точно формулирани цел и задачи. **Основната цел на дисертацията е** чрез развитие и прилагане на подходяща технология за анализ и оценка да се дефинират и анализират причините за данъчните несъответствия и да се намерят начини за тяхното минимизиране, но най-вече да се измерят и да се разберат предпоставките за тяхната поява и съществуване. Избраната методология на изследването съответства на поставените цел и задачи. **Дисертационната теза**, която се защитава е, че преодоляването на данъчните несъответствия, като предпоставка за увеличаване на бюджетните постъпления, изисква непрекъснато усъвършенстване на

професионализма и ефективно оптимизиране на данъчния състав, в частност на т. нар. карта на изпълнението, осъществени единствено в тясно и пълноценно сътрудничество с данъкоплатците, в съответствие с принципа за доброволно деклариране и изпълнение на данъчните задължения.

Разработката е издържана в структурно отношение. Тя притежава необходимата логическа последователност при разглеждането на съответните въпроси. В началото се представят теоретическите основи на данъчните несъответствия (глава първа). На тази основа се очертават ключовите практико - приложни аспекти на анализа на данъчните и осигурителни приходи като са използвани работни данни на Европейската комисия. Направен е също така анализ на структурата и изпълнението на данъчните и осигурителни приходи в Република България (глава втора). Изследването завършва с представяне и обосноваване на проблеми и решения свързани с причините за данъчните несъответствия и начините за преодоляването им. Разгледани са трите основни групи източници, водещи до възникване на данъчни несъответствия – непознаване на законите, избягване на данъчното облагане и укриването на данъци (глава трета). Става ясно, че в структурно отношение прозира умело съчетаване на теоретическите, практико - приложните и емпиричните аспекти на разглежданата проблематика.

Докторантът е добре запознат със състоянието и степента на разработеност на проблема в специализираната икономическа литература, както и на практическите достижения в изследваната от него област. Той стъпва на богат и разнообразен набор от литературни източници. Към дисертационния труд е приложена библиография. Литературните източници са ползвани добросъвестно и коректно са цитирани, съобразно правилата на научната етика.

Авторът демонстрира възможности да систематизира и критично да осмисля съществуващите научни тези или практически проблеми и на тази основа аргументирано да защитава своя позиция. Това ми дава основание да смятам, че той може успешно да провежда самостоятелно научно изследване.

2. АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА ТЕМАТА ЗА ТЕОРИЯТА И ИКОНОМИЧЕСКАТА ПРАКТИКА

Публикациите в областта на данъчната теория и практика и в частност данъчните приходи винаги се посрещат с подчертан интерес. Това едва ли е случайно като се има предвид ролята на съответствието между данъците, които едно правителство събира за определен период от време и заложеното като предварителен план, за нормалното функциониране и развитие на пазарната икономика. Безспорно интересът все повече ще се засилва на фона на значението, проблемите и синхронизирането на данъчното облагане у нас и в ЕС. Изхождайки от тези позиции може да се даде положителна оценка на дисертационния труд в следните основни насоки:

Дисертацията на Димитър Георгиев Ценов “Данъчни несъответствия – причини за възникване и възможности за преодоляване” е посветена на интересен и непълно разработен проблем в нашата специализирана финансова литература. В този смисъл появяването на разработката е навременно, а съдържанието ѝ твърде актуално. В дисертацията като цяло се изследват възможностите за минимизиране на несъответствията между данъците, които данъкоплатците би трябвало да платят съгласно прилаганото данъчно законодателство и данъците, които те действително плащат в рамките на определен период от време, обикновено една година. Оттук изпъква и значимостта на поставените въпроси за развитието и усъвършенстването на данъчната система.

3. В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД МОГАТ ДА СЕ ОТКРИЯТ РЕДИЦА ПОЛОЖИТЕЛНИ МОМЕНТИ С ХАРАКТЕР НА НАУЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ И ПРИНОСИ

Дисертацията прави впечатление със своята издържаност в структурно отношение и наличието на логическа последователност при изследване причините за възникване и възможностите за преодоляване на данъчните несъответствия. Разработката има характер на завършено научно съчинение и очевидно е плод на дългогодишни изследвания в съответното направление. Тя е една от първите цялостни разработки посветени на този проблем в българската специализирана литература. В нея се прави опит за обхватно оценяване на данъчните несъответствия. Определено може да се изтъкне и приноса на автора в пренасяне опита и достиженията на развитите страни в областта на данъчното облагане и обогатяване на съществуващите знания у нас в тази сфера.

Предложени са авторови дефиниции на основни понятия като „данък“, „данъчна система“, „данъчни несъответствия“. Данъчните несъответствия са изведени не само в теоретичен и практико-приложен, но и в институционален план, корелиращ пряко с политиката и поведението на данъчната администрация. Изведени са съвременните тенденции в динамиката на данъчно-осигурителните приходи на страните-членки на ЕС. Направен е анализ и оценка на данъчната система в Република България. Очертана е решаващата роля на косвените данъци в структурата на данъчните приходи. Доказано е, че когато институциите работят ефективно и когато относителният дял на големите компании е по-голям данъчните несъответствия са по-малко.

4. ЗАЕДНО С ТЕОРЕТИЧЕСКАТА СИ СТОЙНОСТ ДИСЕРТАЦИЯТА ИМА И НЕСЪМНЕН ПРАКТИКО - ПРИЛОЖЕН ХАРАКТЕР.

Тя ще представлява интерес както за теоретиците във финансовата сфера, така и за специалистите от данъчната и митническа практика.

5. ОСНОВАВАНЕ НА ТРУДА НА СЪВРЕМЕННИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ НАШИ И ЧУЖДИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ

Автора стъпва на богата и разнообразна литература. Това му дава възможност да очертае световните насоки, практики и тенденции в изследваната област. Написан на базата на нашия и чуждия опит, дисертационният труд е полезен за финансовите специалисти, защото им дава точни и систематизирани знания за същността и обхвата на причините за възникване и възможностите за преодоляване на данъчните несъответствия.

6. РЕЗУЛТАТИ ОТ СОБСТВЕНИ ПРОУЧВАНИЯ

В дисертацията се очертава широк спектър от проблеми с теоретически и приложен характер, по които докторанта взема определена позиция или изказва своето собствено становище. На тази основа се предлагат конкретни идеи и интересни препоръки при оценяване възможностите за минимизиране на данъчните несъответствия.

7. БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

По отношение на дисертационната разработка нямам съществени критични бележки.

Във връзка със защитата на дисертацията имам един конкретен въпрос към докторанта: Можем ли да отделим приходите от мита от останалите данъчни приходи, по отношение укриването на данъци и защо ?

Имайки предвид актуалността, значимостта и широкия обхват на разглежданата проблематика, си позволявам да отправя препоръка към

автора да продължи проучванията си по проблемите на данъчното облагане.

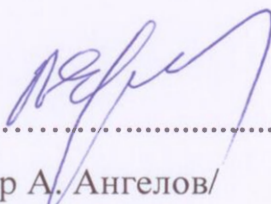
8. ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА

Дисертационният труд представлява завършено научно съчинение и може да се оцени като успешен и полезен както за теорията, така и за практиката. Той отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ съгласно Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение. Считам, че докторантът притежава необходимите качества за получаването на тази образователна и научна степен.

На тази основа давам *положителна оценка* на дисертационния труд на тема „Данъчни несъответствия – причини за възникване и възможности за преодоляване“. Предлагам на почитаемите членове на Научното жури да се присъди образователната и научна степен „Доктор“ на докторант **Димитър Георгиев Ценов** по докторска програма **„Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)**.

01.10.2019 г.

С в и щ о в

.....
/ доц. д-р А. Ангелов/